

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Q. D. T.**, zast. Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem, se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Masarykova 930/27, Ústí nad Labem, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 8. 2018, č. j. KRPU-167846-13/ČJ-2018-040022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 10. 2018, č. j. 41 A 12/2018 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. Jindřichu Lechovskému **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 4.114 Kč. Tato částka mu bude uhrazena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci rozsudku. Náklady právního zástupce žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 23. 8. 2018, č. j. KRPU-167846-13/ČJ-2018-040022, zajistila žalobce podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o pobytu cizinců“), za účelem správního vyhoštění na 90 dnů ode dne omezení svobody. Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 3. 10. 2018, č. j. 41 A 12/2018 - 38, zamítl žalobu proti tomuto rozhodnutí žalované.

[2] Krajský soud uvedl, že má-li být využito mírnějších prostředků než zajištění, a to zvláštních opatření, musí být dán předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat. Pokud však zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude případný

výkon správního vyhoštění mařit, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření za účelem vycestování cizince. Žalobce nedisponoval žádným cestovním dokladem, vízem či povolením pobytu nejen pro Českou republiku, ale ani pro schengenský prostor. Při svém zadržení v Německu uvedl nepravdivé datum narození a s těmito falešnými údaji byl z Německa předáván. Až při jednání před žalovanou uvedl skutečné datum narození. Tím naplnil podmínky pro zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Žalobce nejenže vědomě nelegálně cestoval přes území České republiky, ale zároveň chtěl nelegálně pracovat v Německu, přičemž uvedl nepravdivé datum narození. Za této situace je zde důvodná obava, že by žalobce se správními orgány nespolečupracoval a případnému správnímu vyhoštění se vyhýbal. Tvrzení žalobce o možnosti opatřit si prostředky jsou pouze teoretické, ničím nepodložené, úvahy, když i právní zástupce byl žalobci ustanoven pro nedostatek prostředků. Naopak se lze důvodně domnívat, že by žalobce po propuštění ze zajištění opět směřoval na území Německa. Podmínky pro uložení zvláštního opatření tak nebyly v případě žalobce dány a žalovaná postupovala ve věci zcela správně.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti tomuto rozsudku krajského soudu kasační stížnost. V ní namítl, že žalovaná nesprávně a nedostatečně posoudila možnost uložení zvláštních opatření podle ustanovení § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců a zajistila ho, ačkoliv nezávažila důkladně jeho situaci a svůj závěr založila jen na skutečnosti, že se nacházel nelegálně na území České republiky, kam byl vrácen bezprostředně po svém zadržení v Německu. Stěžovatel považuje vyhodnocení možnosti uložení zvláštních opatření krajským soudem za obdobně nepřijatelné jako v případě téhož vyhodnocení situace žalovanou. Žalovaná i krajský soud vycházely ze skutečnosti, že stěžovatel použil území České republiky pro nelegální vstup na území Německa, což zcela nadřadily skutečnosti, že se jedná o osobu, která se zjevně nedopustila jiného protiprávního jednání než nelegálního pobytu na území České republiky v řádu hodin a nikdy v minulosti se neprotivila jakémukoliv správnímu rozhodnutí.

[4] Právní předpis musí být podle stěžovatele vykládán v souladu se smyslem, cíli a požadavky návratové směrnice. Stěžovatel dále ke smyslu čl. 15 návratové směrnice a zavedení tzv. zvláštních opatření citoval z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 - 51. Ze skutečnosti, že stěžovatel se původně snažil ilegálním způsobem vycestovat ze své vlasti do Německa, nelze vyvozovat, že je v jeho případě nezbytné přistupovat k zajištění. Stěžovatel se na území České republiky ani schengenského prostoru dosud nedopustil žádného protiprávního jednání, za nějž by byl uznán vinným ať již z hlediska práva správního či trestního, přičemž v době vydání napadeného rozhodnutí dosud nebylo pravomocně rozhodnuto ani o správním vyhoštění stěžovatele. Nejvyšší správní soud prostý nelegální pobyt na území České republiky nepovažuje za natolik závažnou okolnost, aby nebylo možné využít zvláštní opatření (srov. rozsudek ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18), když je třeba hodnotit i pobytovou historii, případně obecnou bezúhonnost. Pouhé okolnosti zajištění stěžovatele nejsou dostatečným důvodem pro závěr o nemožnosti přistoupit k uložení zvláštních opatření.

[5] Stěžovatel byl podle další námítky již samotným zahájením správního řízení dostatečně poučen o svých právech a povinnostech a žalované sdělil všechny potřebné údaje ke své identifikaci, čímž vyloučil pochybnosti o své snaze o poskytnutí dostatečné spolupráce a potvrdil to, že již hodlá postupovat v souladu s legálními instituty umožňujícími mu pobyt na území České republiky, i tím, že následně zde podal žádost o mezinárodní ochranu. Zajištění není na místě, a proto napadený rozsudek a rozhodnutí žalované nemohou obstát. Stěžovatel

pokračování

proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud tato rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[6] Žalovaná podala vyjádření ke kasační stížnosti obsahově shodné s vyjádřením k žalobě. Uvedla, že nepřistoupila k uložení zvláštních opatření, neboť z dosavadního jednání a chování stěžovatele je zřejmé, že cílem jeho cesty je Německo, kde chtěl nelegálně pobývat a pracovat bez povolení. Jeho důvěryhodnost byla snížena uváděnými odlišnými údaji jeho identity, ale také promyšleným záměrem nelegálního pobytu a práce. Možnost uložení zvláštních opatření byla vyloučena i tím, že stěžovatel na území České republiky nikoho nezná, nemá žádnou možnost ubytování a nemá žádné finanční prostředky ani přístup k nim. Žalovaná dále poukázala na to, že stěžovateli není vytýkán pouze neoprávněný pobyt v České republice v řádu několika hodin, nýbrž i neoprávněný vstup a pobyt v několika státech EU a vědomé uvádění nepravdivých údajů. Žalovaná proto navrhla Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení kasační stížnosti

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. a neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti. Vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[8] Ze správního spisu vyplývají následující skutečnosti:

[9] Stěžovatel byl zadržen dne 21. 8. 2018 v Německu poté, co ve vozidle s dalšími osobami překročil státní hranice. Následně byl předán na základě readmisní dohody do České republiky. Dne 23. 8. 2018 zahájila žalovaná se stěžovatelem správní řízení ve věci správního vyhoštění. V rámci výslechu stěžovatel uvedl, že z Vietnamu vycestoval za úplatu za pomoci převaděče, jeho cílovou zemí bylo Německo, kde chtěl pracovat. Rovněž sdělil, že nemá prostředky, aby si zajistil ubytování či návrat do Vietnamu, ani v České republice nikoho nezná. Nemá ani možnost zajistit si finanční prostředky pro složení kauce. Stěžovatel nedisponuje žádným cestovním dokladem, ani vízem či povolením k pobytu pro Českou republiku, nebo pro schengenský prostor.

[10] Podle ustanovení § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je policie „oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.“

[11] Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců „[z]vláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území (dále jen „zvláštní opatření za účelem vycestování“) je

- a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,
- b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo
- c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době pobytu stanovené.“

[12] Podle § 123b odst. 4 zákona o pobytu cizinců „[p]olice zvláštní opatření za účelem vycestování neuloží, jde-li o nezletilého cizince bez doprovodu nebo o cizince, u nějž je zjevné, že má v úmyslu neoprávněně vstoupit na území jiného smluvního státu.“

[13] Volba mírnějších opatření, než je zajištění cizince, mezi něž lze řadit také zvláštní opatření za účelem vycestování cizince, je vázána na určité předpoklady. Cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření a zároveň nesmí existovat důvodná obava, že by uložením zvláštního opatření byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude výkon správního vyhoštění mařit, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření za účelem vycestování cizince (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2018, č. j. 2 Azs 315/2018 - 25).

[14] Pouhý nelegální pobyt na území České republiky sám o sobě bez posouzení dalších skutečností nepostačuje pro odmítnutí použití zvláštních mírnějších opatření; tento názor vyjádřil Nejvyšší správní soud mimo jiné v rozsudku ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18, citovaném v kasační stížnosti. V něm se však jednalo o případ cizince, který na území České republiky pobýval a pracoval, skutkový stav tak byl odlišný od případu stěžovatele. Nejvyšší správní soud v dalším rozsudku ze dne 8. 4. 2016, č. j. 8 Azs 171/2015 - 52, dospěl k závěru, že důvodné podezření, že by cizinec mohl mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění ve smyslu § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, existuje mj. tehdy, pokud cizinec vyjádřil záměr pokračovat v cestě přes území jiných členských států EU, aniž by byl držitelem oprávnění k pobytu v rámci EU. V usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, publikovaném pod č. 3559/2017 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud poukázal na skutkové okolnosti výše citovaného rozsudku č. j. 8 Azs 171/2015 - 52 (cizinec, který jen projížděl územím ČR, neměl k ČR žádné ekonomické nebo sociální vazby, nedisponoval dostatečnými prostředky ke složení finanční záruky a takovou skutečnost ani netvrdil) a konstatoval, že v takovém případě bude užití zvláštních opatření v zásadě vyloučeno (srov. bod 37 usnesení rozšířeného senátu).

[15] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem stěžovatele, že žalovaná nesprávně posoudila možnost uložení zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel klade důraz na skutečnost, že se na území České republiky nedopustil jiného protiprávního jednání než nelegálního pobytu v řádu hodin. Nejvyšší správní soud však konstatuje, že žalovaná a následně krajský soud v souladu se zákonem a judikaturou vyhodnotily všechny rozhodné skutečnosti, tedy nejen nelegální pobyt na území České republiky a nelegální vstup z České republiky na území Německa. Pro posouzení toho, zda existuje nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, byl významný i jeho úmysl bez povolení pobývat a pracovat v Německu a jeho snaha uvést správní orgány v omyl uvedením jiného data narození. Žalovaná dále vzala v úvahu skutečnost, že stěžovatel neměl prostředky ke složení finanční záruky nebo možnost zajistit si ubytování a dospěla k závěru, že stěžovateli nelze účinně uložit zvláštní opatření.

[16] Nejvyšší správní soud dodává, že k vydání rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění není nezbytné, aby bylo pravomocně rozhodnuto o správním vyhoštění. Z ustanovení § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců totiž vyplývá, že postačuje doručení oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění. Tato podmínka byla v posuzovaném případě splněna. Se stěžovatelem bylo zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění, v jeho případě bylo dáno nebezpečí, že by mohl mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění a stěžovateli nebylo možné uložit zvláštní opatření za účelem vycestování z důvodů, které žalovaná dostatečným způsobem objasnila. Sdělení nových identifikačních údajů správnímu orgánu ani podání žádosti o mezinárodní ochranu (ke kterému došlo po vydání napadeného rozhodnutí)

pokračování

samo o sobě neznamena možnost uložení zvláštních opatření. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalované byly v souladu se zákonem a kasační námitky neshledal důvodnými.

IV. Závěr

[17] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. kasační stížnost zamítl. O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec její běžné činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl, že žádné z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

[18] Stěžovateli byl usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 5. 9. 2018, č. j. 41 A 12/2018 - 18, ustanoven stěžovateli zástupcem advokát Mgr. Jindřich Lechovský. Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce stěžovatele provedl v řízení před Nejvyšším správním soudem jeden úkon právní služby, a to písemné podání soudu ve věci samé ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), kterým bylo podání kasační stížnosti. Za jeden úkon právní služby náleží mimosmluvní odměna ve výši 3.100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu, která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Ustanovenému zástupci dále náleží částka 714 Kč, tj. 21% DPH z částky 3.400 Kč. Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů tak činí 4.114 Kč a bude zástupci stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu